

ธรรมะแห่งชีวิต

ปญหาของวัยรุ่น

หน้าที่ของพ่อแม่ที่มีต่อลูก

พระธรรมโกศาจารย์ หลวงพ่อปัญญานันทภิกขุ

ปญหาของวัยรุ่น	๑
ต้นเหตุของปญหาวัยรุ่นในปจจุบัน	๒
พ่อแม่กับกรรมปญหาของวัยรุ่น	๒
หน้าที่ของพ่อแม่ที่มีต่อลูก	๕
สอนให้ศรัทธาและดำเนินชีวิตตามหลักธรรม	๑๐๑

ปัญหาของวัยรุ่น หน้าที่ของพ่อแม่ที่มีต่อลูก

ปาฐกถาธรรม โดย
พระธรรมโกศาจารย์ (ปัญญานันทภิกขุ)

เพื่อความเจริญแพร่หลายแห่งธรรม
และความเจริญงอกงามแห่งปัญญา

ปัญหาของวัยรุ่น

หน้าที่ของพ่อแม่ที่มีต่อลูก

พระธรรมโกศาจารย์ (ปัญญานันทภิกขุ)

ISBN : 974 - 8417 - 26 - 3

ดำเนินการจัดพิมพ์โดย : ธรรมสภา ๓๕/๒๗๐ จรัสสินทวงศ์ ๖๒ บางพลัด กทม.

โทร. ๔๓๔๔๒๖๗, ๔๓๔๓๕๖๖ โทรสาร. ๔๒๔๐๓๗๕

สารบัญ

ปัญหาของวัยรุ่น	๑
ต้นเหตุของปัญหายุวชนในปัจุบัน	๒
พ่อแม่กับการแก้ปัญหายุวชน	๒
หน้าที่ของพ่อแม่ที่มีต่อลูก	๔
ลูกไม่ยอมหลนไม่ไกลต้น	๗
เอาใจใส่ดูแล อย่าให้ลูกรู้สึกเปล่าเปลี่ยว	๑๑
สนับสนุนส่งเสริมให้เรียนตามความถนัด	๑๒
สอนให้ศรัทธาและดำเนินชีวิตตามหลักธรรม	๑๗

ปัญหาของวัยรุ่น หน้าที่ของพ่อแม่ที่มีต่อลูก

ปาฐกถาธรรม โดย
พระธรรมโกศาจารย์ (หลวงพ่อปัญญานันทภิกขุ)

ญาติโยมพุทธบริษัททั้งหลาย

ณ บัดนี้ ถึงเวลาของการฟังปาฐกถาธรรมะ อันเป็นหลัก
คำสอนในทางพระพุทธศาสนาแล้ว ขอให้ทุกท่านอยู่ในอาการสงบ
ตั้งอกตั้งใจฟังด้วยดี เพื่อให้ได้ประโยชน์อันเกิดขึ้นจากการฟังธรรม
ตามสมควรแก่เวลา

ปัญหาของวัยรุ่น

ในปัจจุบันนี้มีการวิพากษ์วิจารณ์กันมากในเรื่องบางเรื่อง
บางประการ เมื่อวันก่อนนี้ก็มีการประชุมกันที่คณะครุศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พระที่วัดนี้ก็ไปร่วมประชุมด้วยองค์หนึ่ง
เหมือนกัน คือประชุมกันเรื่องเกี่ยวกับเยาวชนวัยรุ่น เพราะวัยรุ่น
นี้มีปัญหาเพิ่มมากขึ้นในบ้านเมืองของเรา

ต้นเหตุของปัญหาวัยรุ่นในปัจจุบัน

ที่มี 'ปัญหาวัยรุ่น' เพิ่มขึ้นมากก็เพราะว่า... บ้านเมืองมันเจริญในทางวัตถุ เจริญด้วยสิ่งยั่วยุที่จะทำให้เด็กของเราเสียผู้เสียคน แต่ว่าจะไปโทษเด็กฝ่ายเดียวก็ไม่ได้ มันต้องโทษหลายฝ่าย...

โทษฝ่ายที่ว่าไปสร้างสิ่งยั่วยุมากขึ้น การที่จะสร้างสิ่งยั่วยุได้ก็ต้องขออนุญาตทางการ คือจากรัฐบาล ถ้ารัฐบาลไม่อนุญาตให้สร้างก็สร้างไม่ได้ ความผิดก็ตกอยู่ที่รัฐบาลเหมือนกัน

ความผิดอีกอันหนึ่งก็ตกอยู่ที่พ่อแม่ คือพ่อแม่ไม่อบรมลูก ไม่ตักเตือนลูก ไม่ประพฤติตนให้เป็นตัวอย่างแก่ลูกทั้งหลาย ก็เป็นความผิดของพ่อแม่อยู่ประการหนึ่ง แล้วก็มีความผิดของเด็กต่อไป

พ่อแม่กับการแก้ปัญหาวัยรุ่น

แต่ว่าเด็กนั้นมันยังไม่รู้อะไร เราอย่านึกว่าเด็กมันโตแล้วจะรู้ไปหมดทุกอย่าง เด็กไม่ค่อยรู้อะไรมากหรอก รู้แต่เรื่องตามใจตัวเอง รู้แต่เรื่องสนุกเฮฮาตามประสาทของเด็ก เพราะว่าเด็กๆชอบอย่างนั้น แล้วก็ขอสตางค์พ่อแม่ไปเที่ยวไปเตร่ ฝ่ายพ่อแม่ก็ให้สตางค์เรื่อยไป โดยไม่ได้ตั้งคำถามว่าจะไปไหน เอาไปทำอะไร ไม่ค่อยตั้งคำถามอย่างนั้น ขออะไรก็ให้ๆ เพราะว่าพ่อแม่บางคนนี่มักจะคิดว่าเราต้องปล่อยเขาบ้าง จะไปบังคับมันก็ไม่ได้

ชี้แจงและแสดงเหตุผลให้เกิดความคิดที่ถูกต้อง

นี่คือความคิดผิดของพ่อแม่ทั้งหลายทั้งปวง ที่ไม่บังคับเด็ก ก็คือไม่ควบคุม การควบคุมนี้ไม่ใช่เป็นการบังคับ แต่เราควบคุม ด้วยการทำให้เขาเกิดความคิด ให้เกิดสติปัญญา ไม่ใช่บังคับว่า อย่าทำอย่างนั้น... อย่าทำอย่างนี้ อย่างนี้เขาเรียกว่าเป็นการบังคับ มากไป เด็กก็กระเทือนใจ เราไม่ใช่วิธีการบังคับ แต่เราใช้วิธีการ ชี้แจงแสดงเหตุผล ให้เด็กเข้าใจว่าอะไรมันเป็นอะไรถูกต้อง ค่อย พุดค่อยจากัน ทำความเข้าใจให้เกิดขึ้น

ประพฤติดนเป็นตัวอย่างที่ดี

พ่อแม่ต้องเป็นตัวอย่าง เรื่องตัวอย่างนี้สำคัญมาก พ่อแม่ ต้องทำตนให้เป็นตัวอย่าง ครอบครัวใดที่เด็กมันเสียนี้ ย่อมมีความ บกพร่องในครอบครัวนั้น...

ความบกพร่องในครอบครัวนั้น ก็คือว่าไม่ประพฤติธรรม พ่อไม่ประพฤติธรรม แม่ก็ไม่ประพฤติธรรม เป็นครอบครัวที่ฟุ้งเฟ้อ ไปตามสิ่งแวดล้อม จนลืมน้ำที่ของความเป็นพ่อ ลืมน้ำที่ของ ความเป็นแม่ แล้วก็ไม่ใช่การอบรมบ่มนิสัย ปล่อยลูกตามใจ ให้ แต่เพียงอาหาร เสื้อผ้า เครื่องนุ่งห่มแก่เขาเท่านั้น แต่ไม่ให้สติปัญญา ไม่ให้ความคิดอบอุ่น หรือพูดอีกอย่างหนึ่งว่า ไม่ให้คุณธรรม ไม่ อบรมลูกให้รู้จักพระศาสนาที่ตนนับถือ

เช่น เรานับถือพระพุทธศาสนา ก็ไม่มีการอบรมลูก ให้นับถือพระพุทธศาสนาอย่างถูกต้อง ที่ไม่ได้อบรมก็เพราะว่า พ่อแม่ก็ไม่ได้สนใจในเรื่องพระศาสนา ไม่ได้รู้เรื่องพระศาสนาพอที่จะเอาไปสอนลูกได้ เมื่อเราไม่ได้อบรมบ่มนิสัยของเขา เขาก็ไม่รู้ว่าจะไร ถูกอะไรผิด อะไรควร อะไรไม่ควร

หน้าที่ของพ่อแม่ที่มีต่อลูก

การประพฤติดิธรรมของพ่อแม่ คือว่าเราเป็นพ่อแม่ นี่จะต้องรู้หน้าที่ว่าควรทำอะไร พระพุทธเจ้าท่านก็วางไว้ให้เราปฏิบัติ ถ้าเราเชื่อพระพุทธเจ้า ทำตามแนวคำสอนของพระพุทธเจ้า เด็กก็จะไม่เสียผู้เสียคน พระพุทธเจ้าท่านวางหลักให้เราปฏิบัติอย่างไร?

ห้ามไม่ให้กระทำความชั่วโดยทำตนเป็นตัวอย่าง

ห้ามลูกไม่ให้กระทำความชั่ว นี่...ข้อแรก ห้ามไม่ให้กระทำความชั่ว คือห้ามนี้ไม่ใช่หมายความว่าบอกให้เข้าใจ อธิบายให้เขาเข้าใจว่าอะไรชั่ว อะไรไม่ควรทำ อะไรไม่ดี ผิดกฎหมาย ผิดศีลธรรม เราต้องหมั่นชี้แจงแสดงให้เขาเข้าใจ คือหมั่นสอนอบรม

แต่ว่าพ่อแม่จะสอนลูกนี้ ต้องสอนตัวเองก่อน ต้องพิจารณาตัวเองก่อนว่า เราเป็นพ่อที่สมบูรณ์ไหม เป็นแม่ที่เรียบร้อยไหม

ประพัตติตนอยู่ในศีลในธรรมหรือเปล่า ถ้าพ่อเป็นคนขี้เหล้า แม่เป็นคนขี้ไฟ นี่จะไปสอนลูกได้อย่างไร เพราะว่ามันสอนไม่ได้ เด็กมันมองเห็นอยู่ว่าพ่อแม่ไม่เรียบร้อย

หลักเลี้ยงจากอบายมุขทุกอย่าง

เพราะฉะนั้น คนที่เป็นพ่อเป็นแม่ จะต้องเสียสละความสุขที่ไม่เข้าเรื่องทุกอย่าง ความสุขประเภทเหลวไหล ความสุขในการดื่มของมึนเมา ในการเที่ยวเตร่เฮฮา ซึ่งทำให้สิ้นเปลืองโดยไม่จำเป็น งดเว้นจากอบายมุขที่พระพุทธเจ้าท่านสอนเอาไว้ คือ งดเว้นจากการพนัน งดเว้นจากการเสพสิ่งเสพติด งดเว้นจากการเที่ยวกลางคืน งดเว้นจากการคบเพื่อนชั่ว งดเว้นจากความสุร่ยสุร่ายในการจับจ่ายใช้สอย ต้องเป็นอยู่อย่างอดออม เป็นคนขยันในการทำมาหากิน นี่พ่อแม่ประพัตติตนเป็นตัวอย่าง

ดำรงตนอยู่ในคุณธรรม

พ่อแม่ต้องทำตนให้เป็นคนมีคุณธรรม เรียกว่ามี 'มิ่งขวัญ' อยู่ในครอบครัว ที่พระท่านเรียกว่า... สิริโกคานมสาโย หมายความว่า มิ่งขวัญเป็นที่ตั้งแห่งโภคทรัพย์

สิริ คือ มิ่งขวัญ คือที่ตั้งแห่งโภคทรัพย์ มิ่งขวัญในที่นี้ก็

หมายถึงคุณธรรม ความงามความดีที่มีอยู่ในใจของคนในครอบครัว
นั้น พ่อแม่มีคุณธรรมก็มีสิริเป็นมงคลแก่ชีวิต ทุกคนมีคุณธรรม
ก็มีมิ่งขวัญ... ก็คือสิริมงคลแก่ชีวิต สิ่งใดมาก็อยู่ได้ เพราะคนมี
คุณธรรมนั้น รู้จักหา รู้จักเก็บ รู้จักใช้ รู้จักทำให้มันเจริญงอกงาม
ปิดประตูรั่วออกหมด ไม่ให้รั่วออกไปทางไหน ใช้จ่ายเท่าที่จำเป็น
ทรัพย์มันก็ไม่เหลือ เจริญก้าวหน้างอกงามไปได้เรียบร้อย

เมื่อวานได้ฟังข่าวว่า ครอบครัวหนึ่ง แต่ก่อนนี้เป็นลูกจ้าง
ทำนาเขา แต่เป็นคนขยัน เก็บหอมรอมริบ ซื้อมือที่นาได้ไร่หนึ่ง
แล้วค่อยทำไป ขยันทำไป ซื้อมือได้ ๒ ไร่ ๓ ไร่ จนกระทั่งมีที่ดินถึง
๒๕๐ ไร่ แล้วทำงานด้วยความขยันอดทน เหน็ดเหนื่อย ไม่กลัว
ลำบาก ลูกเขาก็ได้ส่งให้ได้เล่าได้เรียน มาเรียนหนังสือที่กรุงเทพฯ
ได้ปริญญาทางเกษตรไปบ้าง อะไรบ้าง แต่พ่อได้ปริญญาแล้วไม่ไป
ทำนาให้พ่อแม่ ไม่ไปทำที่ดิน ๒๕๐ ไร่ ให้เป็นประโยชน์ ทำราชการ
ไปอย่างนั้น

แต่แสดงว่าครอบครัวนั้นมีธรรมะ มีหลักค้ำครองจิตใจ
ธรรมะ ก็คือทำตามคำสอนของพระพุทธเจ้า ที่ว่าชาวบ้านก็มีอุฏฐานะ
คือ ขยันในการทำมาหากิน อารัตระ คือ รู้จักรักษาทรัพย์ที่หามา
ได้ คือรู้จักเก็บ รู้จักใช้ รู้จักทำให้มันเจริญงอกงามต่อไป แล้วก็คบ
คนดีไว้เป็นที่ปรึกษา ดำรงชีวิตพอสมควร ไม่ฟุ้ง และไม่สุรุ่ยสุร่าย
เรียกว่าพอดีพองาม กินอยู่แต่พอดี ก็สามารถจะตั้งตัวได้ มีเงินมี
ทอง เป็นหลักเป็นฐาน

ตรงกันข้าม บางครอบครัว พ่อแม่หาทรัพย์สมบัติไว้ให้มากมาย แต่ว่าลูกกลับเหลวไหล ไม่ทำมาหากินในทางที่ถูกที่ชอบ ประพฤติอยู่ในทางอบายมุขที่เขาเรียกว่า สุรา นารี พาสี กีฬาบัตร มีครบสมบูรณ์เรียบร้อย ผลที่สุดก็ไปไม่รอด ทรัพย์สมบัติที่มีอยู่ก็หมดไปสิ้นไป ขายเสียบ้าง จำนำจำนองขาดอายุไป เอาตัวไม่รอด ครอบครัวอย่างนี้ไม่มีคุณธรรม

ลูกไม่ยอมหลนไม่ไกลด้น

เมื่อไม่มีคุณธรรม ลูกที่เกิดมาในครอบครัวที่ไม่มีคุณธรรม จะเป็นคนมีคุณธรรมได้อย่างไร 'ลูกไม่มันหลนไม่ไกลด้น' ลูกไม่ประบาทใดก็หลนอยู่ใต้ต้นนั้นแหละ มังคุด ลางสาต เงาะ ลำไย ขนุน มันก็หลนอยู่ใต้ต้นนั้น เรารู้ได้ว่าต้นไม้นี้มันออกลูกมาเป็นอย่างไร ลูกของพ่อแม่นี้ก็เหมือนกัน ถ้าพ่อแม่เป็นคนประพฤติอย่างใด ลูกก็ต้องเป็นคนอย่างนั้น เมื่อพ่อแม่อยู่ในศีลในธรรม ลูกก็อยู่ในศีลในธรรม พ่อแม่อยู่นอกศีลธรรม ลูกก็อยู่นอกศีลนอกธรรม อันนี้เป็นเรื่องที่น่าคิด

บางทีพ่อแม่อยู่ในศีลในธรรม แต่ว่าดีส่วนตัว ไม่เจกดีให้แก่ลูกบ้าง อันนี้มันก็ไปไม่รอดเหมือนกัน เรามีดีแต่ไม่เจกดีให้แก่ลูก คือไม่เผื่อแผ่ให้แก่ลูก ไม่สั่งสอน ไม่อบรม ไม่มีเวลาให้กับลูก เอาเวลาไปทำธุรกิจอะไรๆมากเกินไป เรามันต้องแบ่งเวลา

เวลานั้นทำงานก็ทั่วไป ความจริงธุรกิจการงานนั้นทำ ๖-๗ ชั่วโมง คือ กลางวัน เข้าก็ไปถึงที่ทำงาน ลัก ๘ โมง ก่อนเวลาราชการหน่อย ๕ โมงเย็นก็เลิกแล้ว เลิกแล้วก็ควรจะกลับบ้าน พ่อกลับบ้าน แม่ กลับบ้าน มันก็ไม่เสียหายอะไร แต่นี้เลิกแล้วก็ไปเที่ยวสังสรรค์ ไป เที่ยวสนุกสนานเฮฮา

แล้วคนเราเดี๋ยวนี้ก็ชอบไปกินนอกบ้าน ชอบไปกินของ อร่อย เพราะเขาโฆษณาให้ไปกินกัน กินนอกบ้านมันก็แพง กินใน บ้านมันถูกกว่า กินได้หลายคน ไปกินนอกบ้านมันก็ไม่กี่คน โดย มากก็นักธุรกิจเขาไปกินกัน ไปสนทนากันเรื่องการเรื่องงานที่ได้จะ กินข้าว นั่นก็ไม่ว่าอะไร แต่ว่าพวกกินเล่นนี่ก็เยอะเหมือนกัน อยาก จะไปลองดูที่นั่นที่นี่ เขาโฆษณาใหญ่โต...ต้องไปกินดูหน่อย กินเข้าไป มือเดี๋ยวก็แพบเข้าไปเยอะแยะ ดีที่มีการ์ดประเภทที่เขาใช้กัน เอาไปแย่งตู้ธนาคาร เรียกว่าไม่มีก็เอาไปยัดไว้ก่อน ทีหลังก็ไปหัก เงินจากธนาคาร ส่งเสริมความสุรุ่ยสุร่าย เลยไม่ได้กลับบ้าน

กลับบ้านก็ลูกนอนแล้ว เลยไม่ได้พูดได้คุยกันกับลูก เรา ต้องนึกว่าเรามีพันธะในครอบครัว เลิกงานแล้วต้องรีบกลับบ้าน ไป รับลูก ถ้าต้องไปรับลูกก่อน คนที่ไปรับลูกจากโรงเรียนนี่ก็ดี เพราะ มีข้อผูกมัดที่จะต้องไปรับลูกมา รับแล้วมันต้องกลับบ้าน รับลูก แล้วจะพาลูกไปอาบอบนวดมันก็ไม่ได้ หรือจะไปเที่ยวกินอะไร ที่ไหนมันก็ไม่ได้ เด็กมันไม่เหมาะแก่สภาพเช่นนั้น ก็ต้องพากลับไป บ้าน พ่อรีบกลับบ้าน แม่ก็กลับมาหุงข้าวต้มแกงกินกันคุยกัน

กินอาหารเสร็จแล้วก็นั่งดูโทรทัศน์ ดูพร้อมๆหน้ากัน จะได้อธิบายให้ลูกฟังไปในตัว นั่นคนนั้นนิสัยอย่างนั้น คนนี้นิสัยเป็นอย่างนี้ เอาตัวอย่างจากเรื่องละคร เอามาชี้ให้ดูว่าตัวนั้นดี ตัวนี้ชั่ว ตัวนั้นคดโกง อนาคตมันจะเป็นอย่างไร? จบเรื่องลงก็ได้รับความลำบาก ตกต่ำ เราก็ดสอนให้ลูกเข้าใจว่า ทำดีก็ได้ดี ทำชั่วก็ได้ชั่ว คนมีธรรมะ...รุ่งเรือง คนไร้ธรรมะ...ตกต่ำ พูดยังฟังบ่อยๆก็จะได้เกิดความเข้าใจ

นี่คือการสอนให้ลูกไม่กระทำความชั่ว เรบอกให้รู้ว่าสิ่งนั้นชั่ว สิ่งนั้นไม่ดี แล้วก็คอยสังเกตว่าลูกกลับมาจากโรงเรียน เอาอะไรมาบ้าง เอาอะไรมาแสดงให้พ่อแม่ เด็กเขาชอบเด่น คือไปเห็นอะไรแปลกๆ ก็เอามาทำให้พ่อแม่ดู พ่อแม่ดูแล้วไม่ดีไม่ว่า เด็กก็นึกว่า อ้อ! พ่อแม่ชอบ เพราะทำให้ดูหลายหนแล้วท่านไม่ว่าอะไร

ความจริงไม่ชอบแต่ไม่พูด เป็นคนไม่พูด ไม่ขยับพูดกับลูก อันนี้ไม่ได้ ไม่พูดกับคนอื่นไม่เป็นไร แต่กับลูกต้องขยับพูด ขยับเตือน เรียกว่าพ่าสอน ต้องพ่าสอนบ่อยๆ เห็นทำอะไรไม่ดี ก็ต้องว่า "เอ๊ย! ทำไมทำอย่างนั้น?" ทำไมพูดอย่างนั้น ทำไมแสดงกิริยาอาการอย่างนั้น คอยบอกคอยสอนให้เด็กเข้าใจ ให้รู้ว่าแม่ไม่ชอบ พ่อไม่ชอบ ในการกระทำเช่นนั้น

โดยปกติเด็กมันก็อยากให้พ่อแม่ชอบอยู่เหมือนกัน และถ้าทำอะไรพ่อแม่ไม่ชอบเขาก็หยุดเหมือนกัน เราควรรีบทำเสียแต่ต้นหัวที คือรีบเตือนเสียตั้งแต่พอเริ่มเห็น แต่ถ้าปล่อยเขาบ่อยๆมัน

จะเป็นนิสัย คนเราทำอะไรไปบ่อยๆ มันก็เป็นนิสัย เป็นสันดาน พอเป็นนิสัยแล้วมันก็แก้ยาก เพราะทางแก้ที่ง่ายที่สุดก็รีบเตือนเสีย ต้องรีบบอกเสียให้เขาเข้าใจ อย่าไปตามใจเขาให้มากเกินไป

พระพุทธเจ้าไม่ได้สอนให้พ่อแม่ทำอย่างนั้น แต่สอนให้ห้ามลูกไม่ให้กระทำความชั่ว ด้วยการแนะนำพรั่เตือน ตามโอกาสจะแนะนำได้ เพื่อให้เด็กเกิดปัญญา เกิดความรู้ความเข้าใจ

เมื่อห้ามไม่ให้กระทำ ก็ต้องแนะนำให้ทำความดี ชี้ให้เห็นทั้ง ๒ ฝ่าย ให้ เห็นว่า ‘ฝ่ายดำ’ นั้นเป็นอย่างไร ‘ฝ่ายขาว’ นั้นเป็นอย่างไร ฝ่ายมืดเป็นอย่างไร ฝ่ายสว่างเป็นอย่างไร ฝ่ายสุข ฝ่ายทุกข์ มันเป็น อย่างไร ดีชั่วเป็นอย่างไร ชี้แจงให้เห็นทั้ง ๒ ฝ่าย เด็กก็จะ ได้เกิดปัญญา เกิดความคิดความอ่าน

แสดงความรักขณะแนะนำพรั่เตือน

เราพูดกับเขาดีๆ เอาความรักมาแสดง อย่าเอาความโกรธมาแสดง พ่อแม่บางคนก็ใช้วิธีว่าพอทำอะไรผิดก็ตวาดแหวเอาทีเดียว อย่างนั้นอย่างนี้ มันไม่ได้เรื่องอะไร

ถ้าเราใช้วิธีการอย่างนั้น เด็กเขาไม่รับ เพราะเขาตกใจ เขากลัว ที่นี้ก็ไม่ฟังเหตุผลของเรา มันก็ไม่ได้ผลอะไร ค่อยพูดค่อยจาทำความเข้าใจกับเขาในเรื่องนั้นๆ ให้เขารับได้

หมั่นสังเกตพฤติกรรมของลูก

ต่อมาก็คอยสังเกตดูว่า ที่พูดไว้แล้ว ลูกนำไปประพฤติหรือเปล่าในสิ่งที่เราแนะนำ คอยสังเกตคอยดูการกระทำของเขาต่อไป ถ้าเห็นว่ายังไม่ละเลิก ก็ต้องพูดแนะนำต่อไป ตักเตือนต่อไป ย้ำแล้วย้ำอีก... บ่อยๆ มีเหตุการณ์อะไรเกิดขึ้น ก็เอามาเป็นแบบสาธิตพูดให้ลูกฟังว่า นี่...ทำอย่างนี้ไม่ถูกต้อง ไม่ดี ไม่งาม เกิดความเสียหายแก่ชีวิต นี่คือแนะนำเขาบ่อยๆ คือต้องหมั่น... เราต้องหมั่นเตือนหมั่นสอนให้เด็กเข้าใจ

เอาใจใส่ดูแล อย่าให้ลูกรู้สึกเปล่าเปลี่ยว

เราต้องหมั่นพูด หมั่นจา คอยอธิบาย คอยเอาใจใส่ดูแลเขา อย่าให้เขาเปล่าเปลี่ยว เด็กที่เปล่าเปลี่ยวก็รู้สึกว่ายู่บ้านนี้ไม่สบายใจ เพราะไม่มีใครยิ้มด้วย ไม่มีใครพูดด้วย มีปัญหาอะไรก็ไม่รู้จะระบายกับใคร เพราะไม่มีใครมาไต่ถามในเรื่องของเขา

เราต้องคอยสังเกต ถ้าลูกนั่งซึมๆนี่ก็ต้องดูแล้วว่า “เอ! ทำไมลูกดูซึมๆไป ทำไมไม่ร่าเริงแจ่มใส” ทำไมเป็นอย่างนั้นอย่างนี้ ก็ต้องหาเรื่องเข้าไปใกล้ชิดแล้วก็ไต่ถาม ปลอดภัยไต่ถาม ค่อยพูดค่อยจา เด็กเขาก็จะระบายออกมาว่าอะไรเป็นอะไร อึดอัดเรื่องอะไรเราก็ต้องแก้ไขในสิ่งที่เขาอึดอัด ไม่สบายใจที่บ้าน

ร่วมมือกับทางโรงเรียนในการแก้ปัญหา

หรือมีปัญหาที่โรงเรียน เราก็ต้องคอยพูดจากับครู ทำความเข้าใจกันว่า “ลูกดิฉันนี่เขาติดขัดด้วยปัญหา” ปัญหานั้น ปัญหานี้ ด้วย เรื่องเพื่อนบ้าง เรื่องครูบ้าง เรื่องอะไรบ้าง การเรียนบ้าง เราก็ไปพูดทำความเข้าใจ จะได้ช่วยกันแก้ไข พ่อแม่กับครูต้องร่วมมือ ต้องพบกันบ้าง ไปมาหาสู่ทำความสนิทสนมกัน เพื่อจะได้ช่วยกันแก้ปัญหาในเรื่องอะไรต่างๆ การเล่าการเรียนของเด็กก็จะดีขึ้น

สนับสนุนส่งเสริมให้เรียนตามความถนัด

เมื่อลูกเรียนจบชั้นมัธยมแล้ว เราจะให้เขาเรียนอะไร มันต้องตามใจเขาหน่อย เรื่องเรียนนี่อย่าไปบังคับเขา เพราะบางทีเขาไม่ชอบในสิ่งที่เราให้เรียน เช่น พ่อแม่อยากให้ลูกเป็นหมอ แต่ลูกไม่อยากจะbecome หมอ เคี้ยวเชิญให้สอบ...สอบไม่ได้ เพราะเขาไม่ชอบไปสอบได้อีกอย่างอื่น เช่น บางคนอยากจะเป็นวิศวกร แต่ว่าพ่อแม่ให้เรียนหมอ เขาก็เรียนผิดๆไปอย่างนั้นแหละ ไม่ได้ตั้งใจเรียน เรียนก็ไม่สำเร็จ เพราะเขาไม่มีความรัก ขาดความขยันเอาใจใส่ คิดค้นในเรื่องจะเรียน เพราะเขาไม่ชอบ

ทีนี้ต้องถามเขาในเรื่องนี้ว่า “เอ้า! ลูกจบชั้นนี้แล้ว จะเรียนอะไร ให้ลูกไปสอบ เอ้า! เลือกอะไรก็ตามชอบใจเถอะ” เขาจะเรียน

จะสอบอะไรก็ตามใจเขา เราให้เงินให้ทองแก่เขา เมื่อเขาเล่าเรียน
อย่าไปบังคับว่าต้องเรียนนั่น ต้องเรียนนี่ เด็กเรียนไม่ได้ มันก็
ลำบากใจ มีบ่อยๆ เกิดปัญหาเพราะลูกไม่ชอบ แต่พ่อแม่อยากให้
เรียน เช่น...

พ่อแม่เป็นหมอ ก็อยากให้ลูกเป็นหมอ เด็กมันไม่ชอบ จะ
ให้เขาเรียนได้อย่างไร เขาไม่อยากเป็นหมอ พ่อแม่เป็นทหาร “กูจะ
ให้ลูกเป็นทหาร” เด็กเขาไม่ชอบเป็น เขาเห็นพ่อเป็นทหารน่าเบื่อแล้ว
เห็นพ่อเป็นตำรวจก็เรื่องมันน่าเบื่อแล้ว หรือว่าเป็นฝ่ายปกครอง
บางทีเด็กก็ไม่ชอบ เรียนรัฐศาสตร์ไม่ชอบ เพราะว่าพ่อเป็นนัก
ปกครอง ไม่ค่อยได้อยู่บ้าน เตี้ยย้ายไปโน่นมานี่ ตระเวนไปเรื่อยๆ
เด็กก็ไม่อยากจะเรียนเรื่องอย่างนั้น

เขาอยากจะเรียนเรื่องอื่นที่เขาชอบใจ พ่อใจ เราก็คงให้
เขาเรียนตามที่เขาชอบ สนับสนุนเขา ช่วยเหลือเขาในสิ่งที่เขาชอบ
อะไรที่เขาชอบก็ทำได้มาก เพราะหลักการเรียนนี้มีว่า ต้องมีใจรัก
ต้องมีความขยัน ต้องเอาใจใส่ ต้องคิด ต้องค้น ฐานมันอยู่ที่ชอบ
ที่ความพอใจในเรื่องนั้น แต่ถ้าไม่พอใจแล้วอย่าไปฝืนเขา มันเรียน
ไม่ได้ เรียนผิดๆไปอย่างนั้นแหละ หรือให้สอบเขาก็ไม่สอบ เพราะ
เขาไม่ชอบในเรื่องนั้น แม่จะให้เรียน พ่อจะให้เรียน แต่ลูกไม่เรียน
ก็เสียหาย เป็นการฝืนไป

เมื่อเขามีนิสัยชอบในทางใด เราก็สนับสนุนให้กำลังใจ ช่วย
ให้เขาได้เป็นไปในทางนั้น ให้การเรียนซึ่งเป็นปัจจัยให้เข้าสิ่งนั้นได้

ให้เรียนเรื่องที่จะไปสู่แนวที่เขาชอบได้ เราต้องช่วยเขา ต้องปรึกษากัน ไต่ถามกัน คอยสังเกตนิสัยใจคอเขาว่าเขาชอบอะไร แล้วก็ช่วยเขาเต็มที่ในเรื่องการเล่าการเรียน คอยดูแลเอาใจใส่ช่วยเหลือ อย่าให้เกิดความทุกข์ อย่าให้เกิดปัญหา เด็กก็เรียนได้สำเร็จเรียบร้อย

นี่หน้าที่เบื้องต้น คือ ห้ามไม่ให้กระทำความชั่ว แนะนำให้กระทำความดี ให้ศึกษาเล่าเรียนในสิ่งที่สมองเขาจะเรียนได้ หรือในด้านทรัพย์สินเงินทองที่เราพอจะช่วยให้ เราก็ช่วยเขาเต็มที่ กำลังเต็มความสามารถ

ให้ทำงานตามความสามารถ

เมื่อเรียนจบแล้วก็เรื่องทำงาน... ทำงานก็ต้องอาศัยความสามารถของตัวเขา ที่จะต้องไปสอบให้ได้ ต้องไปสอบ ถ้ามีเส้นมีสายก็ต้องไปฝากไปฝังบ้างตามสมควร เดี่ยวนี้มันต้องเส้นขนาดใหญ่ๆ เส้นก่ายจี้บก็ค่อยยังชั่วหน่อย เส้นก่ายเตี้ยก็ยังเล็กไป ต้องเส้นก่ายจี้บพอจะฝากกันได้ เดี่ยวนี้ก็อย่างนั้นแหละ ต้องฝากฝังกัน

เด็กบางคนเขาเก่ง เขาเรียนเก่ง สอบได้ดี ถึงไม่มีเส้นเขาก็ต้องเอา คือคะแนนมันเหลือเกิน ได้ตั้งเกือบร้อยเปอร์เซ็นต์อย่างนี้ เขาต้องเอา แม้ไม่รู้จักพ่อแม่ก็ต้องเอาแล้ว เพราะว่าในสำนักงานต่างๆเขาก็อยากได้คนดีเหมือนกัน

แต่ถ้ามันไล่เลี่ยกันสิ คนดีมันมีหลายคน สมมติว่าได้ ๘๐

เปอร์เซ็นต์ เขาก็ต้องดูว่าคนนี้ลูกใคร ๘๐ เปอร์เซ็นต์ลูกใคร... คนนี้
ลูกใคร? ก็ต้องมีปัจจัยสิ่งแวดล้อมอีกที่จะช่วยให้เป็นไปได้ แต่ถ้า
ว่าเปอร์เซ็นต์มันสูงมาก เขาต้องเอาเด็ดขาด ทางราชการก็ต้องเอา
ไว้ เพราะว่าเปอร์เซ็นต์มันสูง การเรียนดี ความรู้ดี เขาต้องเอา นี่
มันก็สำคัญอยู่ที่ว่าเก่งในทางความรู้ความสามารถ

แล้วถ้ามีความประพฤติดีประกอบเข้าไปด้วย มันก็ไม่ไกล
เหมือนรถวิ่งไปตามเลน (lane) แล้วก็ไปเรื่อยไป ถึงจุดหมายปลายทาง
ทาง หากเข้าเลนได้ แต่ว่าขับไม่เรียบร้อย แกว่งไปแกว่งมาเหมือน
คนเมาเหล้า มันก็ไม่ไกลเหมือนกัน นี่ขึ้นอยู่กับความสามารถ
เฉพาะตัวของเด็กนั้นด้วย แต่ว่าพ่อแม่ก็มีส่วนช่วยที่จะให้เขาเป็น
คนเก่ง คือคอยไต่ถามในเรื่องการเล่าเรียน ชวนพูด ชวนคุยใน
เรื่องที่เขาเล่าเรียน ถามให้เขาได้เกิดความสนใจในเรื่องการเรียน
ถ้าเห็นว่าลูกควรจะทำอะไรพิเศษมาสอนได้ เราก็ต้องเอามาสอนให้เขา
ให้เขาสบายใจ สำคัญอยู่ที่ว่า ต้องมีความรักความเห็นใจลูกให้มาก
ที่สุดเท่าที่จะมากได้ เด็กก็ไม่เสียหาย

สอนให้รู้จักคบเพื่อนที่ดีเป็นมิตร

การ 'กัน' ลูกนี้ ก็ต้องพิจารณาอีกประการหนึ่ง คือ เพื่อน
นี้สำคัญ การคบเพื่อนนี้สำคัญมาก เราต้องดูว่าลูกไปคบกับใคร
ลูกใคร เขามีฐานะความเป็นอยู่ในครอบครัวอย่างไร อย่างมองแต่ว่า

ลูกคนมีสตางค์ ไม่เป็นมาตรการที่ใช้ได้อะไร เพราะมีสตางค์นั้นก็
ต้องศึกษาว่ามีด้วยอะไร อาชีพอะไร เขาได้เงินมาจากอะไร ต้อง
คิดไปอีกเหมือนกัน

ถ้าครอบครัวเขามีด้วยสิ่งสกปรก แล้วลูกเราไปคบกับ
ลูกของเขา สิ่งสกปรกนั้นมันก็จะติดลูกเราเหมือนกัน แต่ถ้าเขามี
ขึ้นด้วยความสุจริต ซื่อสัตย์ ทำมาหากินในทางที่ถูกที่ชอบ ก็ไม่สั
อะไร แต่ว่าถ้าไปคบคนประเภทที่อยู่ในครอบครัวที่มีความเสียหาย
ประพัตติคนไม่ดี ไม่งาม ก็เสียหาย อันนี้ต้องระวังให้มาก ลูก
ไม่รู้ก็ลำบาก

พระพุทธเจ้าท่านจึงตรัสว่า “เหตุภายนอกที่จะทำคนให้ดีให้
เสียอยู่ที่ ‘เพื่อน’ อยู่ที่มีการคบหาสมาคม ถ้าไปคบหาสมาคมกับ
คนดี ไม่เป็นไร แต่ถ้าไปคบเพื่อนชั่ว มันก็ตกต่ำลงไป” ท่านจึงย้ำ
ว่า “ถ้าไม่ได้เพื่อนที่ดีกว่าเรา อยู่มันคนเดียว ไปไหนไปคนเดียว
อย่าไปเอาเพื่อนชั่วมาเป็นมิตร”

เป็นที่ปรึกษาในการเลือกคู่ครอง

แม้คู่ครองก็เหมือนกัน ต้องพิจารณา จะหาลูกสะใภ้ให้ลูก
ชายหาลูกเขยให้ลูกสาว ก็ต้องพิจารณาเหมือนกัน ต้องพิจารณา
อย่างละเอียดรอบคอบ แต่เดี๋ยวนี้เด็กๆหาเอาเองทั้งนั้น มันหาเอา
เอง แล้วมาเสนอพ่อแม่ว่าไปจัดการได้ หาได้แล้ว แต่ว่าตาของ

หนุ่มสาวนี้บางทีก็ไม่ค่อยจะแจ่มใสเท่าไร อาจจะมองอะไรผิดก็ได้ พ่อแม่ต้องเป็นที่ปรึกษา

สอนลูกให้รู้จักเลือกเพื่อน คบเพื่อน ให้ถือหลักสำคัญไว้ ๓ อย่าง เกลียดไว้สัก ๓ อย่าง เกลียดความชั่ว, เกลียดคนชั่ว เกลียดสถานที่ชั่วๆ เรื่องชั่ว ๓ อย่างนี้ ถ้าใครเกลียดแล้วเอาตัวรอดได้ เกลียดคนชั่ว คนชั่วคือคนประพฤตินั้นอย่างไร? เกลียดสถานที่ชั่วๆ เช่นการไปเที่ยวบาร์ เที่ยวไนท์คลับ ไปสถานที่ๆ เหลวไหลด้วยประการต่างๆ เป็นสถานที่ชั่ว เป็นของต้องห้าม ซึ่งไม่ควรไป

สอนให้ศรัทธาและดำเนินชีวิตตามหลักธรรม

แล้วก็สอนให้เขารู้จักห้ามตัวเอง ให้ละอายใจ ให้กลัวบาป เรียกว่าดั่งเข้าหาธรรมะไว้ ให้หันเข้าหาพระรัตนตรัยไว้ อันนี้สำคัญนะ ญาติโยมต้องเข้าใจ อย่าเฉยเป็นอันขาด เวลานี้ต้องดั่งลูกเข้าหาธรรมะไว้ตั้งแต่เบื้องต้น ตั้งแต่เด็กน้อยๆ ตัวน้อยๆ ก็ให้รู้จักไหว้ รู้จักกราบ รู้จักสวดมนต์นิดๆ หน่อยๆ ค่อยเติบโตขึ้น ค่อยสอนไปตามลำดับ ให้มันติดต่อกัน เรียกว่าสอนติดต่อกันโดยลำดับจนกระทั่งเป็นผู้ใหญ่ เมื่ออายุ ๒๐ เรียนจบการศึกษา เอามาวางมาเรียน แต่ว่าให้เขาซึ่งมาตั้งแต่เล็กๆ ให้มีศรัทธาไว้ ให้เชื่อพระพุทธเจ้า เชื่อพระธรรม พระสงฆ์ ให้มีหลักใจไว้ ถ้าไม่มีอะไรเลย ก็ทำอะไรตามชอบใจ

ให้รู้จักในการใช้จ่ายอย่างมีประโยชน์

ที่นี้พ่อแม่กับลูกนี่ก็มีอยู่... ที่อาตมาเห็นแล้ว...ส่งเสริมความฟุ้งเฟ้อของเด็ก ส่งเสริมอย่างไร? ชอบแต่งตัวแปลกๆ ให้เด็ก ชอบให้แต่งตัวแปลกๆ เด็กน้อยๆ แต่งอย่างนั้นอย่างนี้ ผูกโบว์สีนั้น สีนี้ เสื้อลายสีทำรูปแปลกๆ นี่แหละคือหัดความฟุ้งเฟ้อ เราควรแต่งตัวเรียบๆ ให้ เด็กแต่งตัวเรียบๆ ง่ายๆ อย่าไปส่งเสริมความฟุ้งเฟ้อ เด็กมันฟุ้งกับเครื่องแต่งตัว โตขึ้นมันยิ่งฟุ้งใหญ่ แล้วผู้ใหญ่เราก็แต่งตัว เดี่ยวนี้ฟุ้งเฟ้อไปในรูปต่างๆ ตามแบบแฟชั่น

เราอย่าแต่งตัวลูกให้ฟุ้งไปตั้งแต่เล็ก มันเสียนิสัย โตขึ้นก็เป็นเด็กฟุ้งเฟ้อเห่อเหิม ชอบแต่งตัวแปลกๆ เปลืองสตางค์ หากินไม่พอใช้ มันเป็นอย่างนั้น โรงเรียนเขาก็ไม่ยอมให้แต่งสวยสัวยอะไรรอๆ ไปชวนให้มันวุ่นวาย เด็กมันไม่จำเป็น ไม่จำเป็นที่จะต้องชวน

พูดมาวันนี้ก็หมดเวลาแล้ว ขอยุติไว้แต่เพียงเท่านี้

เด็กจะดี	เพราะมีธรรม	ประจำจิต
พูด ทำ คิด	พินิจหนัก	รักเหตุผล
อนาคต	ประเทศชาติ	ปราศมีดมน
เพราะเยาวชน	มีธรรม	ประจำใจ

การพิมพ์หนังสือธรรมะเป็นอนุสรณ์และที่ระลึก นอกจากเป็นการจัดทำสิ่งซึ่งเป็นประโยชน์ที่คงอยู่ยืนนานแล้ว ยังเป็นการบำเพ็ญธรรมทาน คือการให้ธรรมที่พระพุทธเจ้าตรัสสรรเสริญว่าเป็นทานอันยอดเยี่ยมอีกด้วย ผู้ปฏิบัติเช่นนี้ จึงได้ชื่อว่ามีส่วนร่วมในการเผยแพร่ธรรม อันจักอำนวยประโยชน์สุขที่แท้จริงแก่ประชาชน

ธรรมสภาขอกราบเรียนเชิญท่านผู้มีอุปการะคุณ และชมหนังสือพระพุทธศาสนาได้ทุกวันที่... ศูนย์หนังสือพระพุทธศาสนาแห่งประเทศไทย ๒-๖ ริมถนนบรมราชชนนี เขตทวีวัฒนา กรุงเทพมหานคร ๑๐๑๗๐ โทรศัพท์ (๐๒) ๔๔๑๑๖๐๔, ๔๔๑๑๕๑๗

ท่านที่ประสงค์ให้ศึกษาหรือจัดพิมพ์เป็นธรรมทาน โปรดติดต่อที่.....

ธรรมสภา ๑/๔-๕ ถนนบรมราชชนนี เขตทวีวัฒนา กรุงเทพฯ ๑๐๑๗๐
โทร (๐๒) ๔๔๑๑๕๓๕, ๘๘๘๗๙๔๐ โทรสาร ๔๔๑๑๕๘๘

974-8417-26-3

โปรดช่วยสมทบค่าจัดพิมพ์ในราคาเล่มละ ๑๐ บาท

การให้ธรรมะและการให้ทั้งปวง การรับธรรมะและนำไปปฏิบัติย่อมชนะการรับทั้งปวงเช่นกัน